

Joen rannalla

Kirj. Erland Upari.

Kuumasti paahtaa aurinko pilvettömältä taivaalta. Nurmi tuoksua apilalta ja perhot lentelevät kukasta kukkaan.

Kesäkuu on parhaillaan. Kylvöt ovat tehdyt, maanmies odottelee heinäntuomista. Ja niin ollen on hänelläkin nyt vähän vapaampaa, joten voi pistäytyä joen rannalle—missä se on mahdollista—vilvoittelemaan itseään veden vilvakaassa sylissä.

Vetten partaille jokainen elävä olento haluaa kesäisen kuumuuden painostamana.

Koulu on päättynyt. Lapsista suurin osa rientää joen rannalle ja minä pistäyn mukaan. Menemme uimaan. Joki mutkittelee korkeiden kunnaiden pohjalla. Alhaalla sen pinta välkkyilee kulkijalle, joka kunnaiden rinteillä kulkee, kultaisten auringon säteiden tanssissa ympärillään — tanssissa ja hivellässä jok'ikistä, joka tielleen osuu.

Iloisesti hyppien ja loruten kulkevat lapset. Kilvaten käy niiden kulku; vallattomuudessaan muistuttavat ne arovarsoja, huimasti kun kiitävät alas laakson pohjaan joen partaille ja siellä vaatteet päältänsä poistaen, uimapukuun varhuteuneina, soluvat veteen.

Me vanhemmat ihmiset olemme hitaampia. Mutta kun olemme perille päässeet, vilpoiset laineet koskettavat jalkapohjamme, niin kuinka virkistävältä se tuntuu. Uimapuku ei tahdo päälle joutua. Kiire on jokaisella veteen. Ja tuossa tuokiossa soluu kaikki virran mukana.

— Ah, mikä ihana nautinto, kylpeä viileässä joessa, kun auringon tuliset säteet lankeavat maahan. Kukaan, joka kerrankin on saanut pataa keään helleltä Vellamon syliin, ei voi unhoittaa sitä hupia ja nautintoa, minkä uiminen tarjoaa.

— Olen uinut jo tovin. Riennän rannalle. Istuudun valkealle hiekalle. Ja auringon tuliset säteet lankeavat märkään ihooni, joka tuossa tuokiossa on kuiva. Menen hieman edemmäksi lehdon suojaan ja katsellessani uivien iloista polsketta vedessä, karkoaa aatokseni kauas itään, suuriin tehdaskylisiin, jossa kymmenet tuhannet orjat hikoilevat nytkin grottemylyjen tukahduttavissa karsinoissa, työakennellessään suurten koneiden äärellä ja tuottaessaan liikevoittoa päämioma omistavan luokan yksilöille. Kymmenet tuhannet orjat, teollisuustyöläiset, oh, miten osatoin onkaan elämäni. Ja jos niitä olisi ainoastaan kymmeniä tuhansia, mutta kun niitä on miljoonia, miljoonia kärsiviä, helteen ja kurjuuden keskellä kamppailevia ihmisiä.

Kuinka hartaasti jokainen teistä ajattelee: "kunpa pääsisi edes hetkeksikään luonnon helmaan, pikku toviksi vetten ääriin, niin kuinka se tuntuisikaan suloiselta."

Ja sitä tilaisuutta ei monellekaan tule. Silloin kun on vapautta, ei ole varallisuutta mennä oilelemaan maalle, kaupunkilaisväestön — työväestön — nimittään.

Vuodesta vuoteen kuluu elämä kaupunkien ja tehdaskyläiden keskellä, niiden ihmisten, jotka ovat syntyneet köyhistä vanhemmista, vailla muita mahdollisuuksia kuin ainoastaan kovan raadannan kautta ansaitsevat niukan jokapäiväisen ravinnon, jos saavat jatkuvasti työtä tehdä. Mutta kun

tulee työttömyys, kuten nytkin, niin silloin saavat kiristää vyötään ja kärsiä kakainverroin.

Ei ole elämä mitään helppoa ja ihanaa köyhille, vaan se on katkerata hamasta syntymästä hautaan saakka. Miksi se on katkerata?

Kun löytyy kaksi maailmaa: taivas ja helvetti. Ja ne ovat kumpikin nähtävänä aistillisessa (maallisessa) elämässä.

Taivas on omistavan luokan yksilöillä. Helvetti kuuluu omistamattomille, siis työväenluokan jäsenille. Ja kuka sen on niin määrännyt, jumalako?

Nykyisen elämän varjopuolet ovat löydettävissä ihmisten laatimien "siiveys" ja "oikeuskäsitteiden" aiheuttamana. Individualismi, yksilöllisyys, joka on kapitalistiluokan ihanne samoin kuin yksilöllinen kilpailu ja riistokin, ne ne aiheuttavat kaiken pahan maailmassa.

Ottakaamme pois kapitalisteilta monopolin, omistusoikeus, tuotantolaitokset, ja niin olemme poistaneet yksilöllisen riiston ja sen seuraukset.

Ja kun kansa omistaa kaikki luonnonrikkaudet ja hallitsee tuotantolaitokset, silloin tulee tilaisuus työväestölle elämän nautintoihin, silloin lankeaa heidän osalleen kaikki se hyöty, jonka työ tuottaa, työ, jota tekevät kaikki ja joka tulee hyödyttämään kaikkia yhteiskunnan jäseniä.

Silloin myöskin tulee kaupunkilais- ja tehdaskyläiden väestölle tilaisuus päästä maalle, luonnon helmaan, nauttimaan lepoa ja virkistystä, jota maalaisluonto anteliaasti kaikille tarjoaa. Järvien ja jokien rantamat kesäiseen aikaan tulevat olemaan silloin niitä virkistyspaikkoja työläisille, jotka nyt suurimmalta osaltaan joutuvat olemaan autioina, kun työläisillä ei ole tilaisuutta päästä työnsäköön lomassa järvien ja jokien ääriin virkistymään ja nauttimaan sitä suloa, jota vesi jokaiselle ihmiselle tarjoaa.

Niin se tapahtuu silloin, kun sosialismi on tullut vallitsevaksi kaikissa maissa. Ja sen toteuttamiseksi me sosialistit työskentelemme kautta maailman. Sen toteuttamiseksi työskentelevät sosialistiset kesäkouluunkin, voidakseen vaikuttaa kasvavaan nuorisoon siten, että heissäkin heräisi harjaustus yhteiseen työskentelyyn, joka tähtää nykyisen kapitalistisen järjestelmän kumoamiseen, ja jotta totuttuisi kansojen veljeys, vapaus ja tasa-arvoisuus.

Ajatellessani on aika kulunut. Aurinko on kadonnut kunnaiden taakse. Ja joen pinta on tyhjä uimareista, jotka pukeutuneina ovat valmiit lähtemään kotia kohti.

Mutta ennenkuin olen kulkenut loittomaksi joelta, käännyin taakseni ja katselen vielä hetkisen tuota laakson pohjassa virtaavaa vettä, joka yksin jääneenä näyttää kuin tahtois sanoa: "hyvästi, kylpijät, hyvästi te, nuoret, iloiset ihmisen alut, hyvästi te kaikki! Oli hupainen, että te tulitte. Tulkaa vastakin ja vilvoitelkaa sylissäni itseänne, kun kesäinen kuumuus teitä rasittaa —"

— Ja me tulemmel ajattelee meistä itsekukin, ja niin aloitamme paluumatkan kotia kohti—kotia, joka on jokaisella muulla, paitsi ei minulla.

Nykyinen järjestelmä hävittää niin monelta kodin. Työolot ajavat isän kotoa pois — työvoimien kauppaaminen kun on päätehtona työläisillä. Ja tällainen meno jatkuu niin kauan kuin

tykyinen kapitalistinen tuotantomuoto on vallitsevana.

— Jossakin idässä on tyttönen, joka tälläkin hetkellä saattaa kysyä äidiltään: "Missä on isä? Miksei hän tule kotia?"

Ja miten osaa äiti siihen vastata. — Mutta niin paljon on niitä, jotka kysyvät samalla tavalla. Ne ovat köyhälistön lapsia.

"Jumalten puutarha" Coloradoossa.

"Jumalten puutarha" on noin parinsadan hehtaarin suuruinen puutarha, joka on täynnä ihmeellisiä punaisista ja valkoisista hiekkakivestä muodostuneita mahtavia luonnon muistomerkkejä. Kallioiden väri myöskin lisää vaikutusta, aamun ja illoin taas valitsevat puutarhassa edullisimmat valaistukset, kun varjot ovat pitkät ja vastakohdat jyrkät. Sateen jälkeen värit ovat syvämmät ja hiekkakiven punaväri käy silloin niin kirkkaaksi ja eläväksi, että taitelijain uskollisia jäljennöksiä niistä luulisi liiotteluiksi. Heti puutarhaan astuessa luulee olevansa lumotussa seudussa, jossa epätodelliset, yliluonnolliset, mahtavat oimittaiset esineet melkein huumaavat aistimia. Tie mutkailee kaikellaisten ihmeellisten kallioiden keskuste, toiset eivät ole mukulakiveä suurempia, mutta suurimmat ovat oikeita jättiläisiä, jotka ovat pienten olentojen tarupeikkojen muotoisia, toiset valtavia kalliiolefantteja, tursaita, jättiläisiä, peikkoja, jotka viittäkoltametriä korkeat, kaikki liikkumatta ja mykkinä, ikäänkuin jonkun yliluonnollisen muuttikunnan huippukohtana olisivat aivan siksi jähmettyneet. Hiljaisuus, elävien olennoiden puute, luonnonmuotojen valta, jähmettyneen elämän sävy, kaikki vaikuttavat, että paikka tuntuu alussa kammottavalta, huolimatta uheista väristään, suurenmoisista etäiseen lumivuoreen päätyneistä näköaloistaan, ystävällisistä setripuistaan ja männiköistäään, huolimatta siitä, että siellä täällä klematis tuoksuu ja varpunen koittaa sirkutuksellaan herättää kulkijassa iloisempia mielialoja. Tämän jumalten puutarhan, tämän kumman paikan kivipeikot ovat saaneet mielikuvitukselliset nimet. Komeimpia ovat "Katedraalitornit", solakat korkeat, teräviin kalliioihin suippenevat kalliot, joista pitimmät ovat lähes neljäkymmentä metriä korkeat. Vähän samallinen, mutta mahtavampi ja jyrkempi on "Baabelin torni".

"Konnappöydät" ovat eräs toinen laji muodostuksia, jotka tässä puutarhassa huomiota herättävät. Suurin niistä on noin neljä metriä läpimiten, useat monen tonnin painoisia. Toiset ovat ulkonäöltään kuin kiinalainen hattu tai uudenaikainen saatevarjo. Monen mielestä on ihmeellisin katseltava puiston keikkuva kallio, joka seisoo niin kapean navan päällä, että luulisi lapsenkin voivan vierittää sen paikaltaan. Mutta se on vankka ja liikkumaton ja on ikimuoistoista ajoista paikoillaan seisonut. Sade, tuuli, myrsky, lentävä hiekka, pakkaneen ja ilmakehän kaasut ovat aikain kuluessa muovaillleet hiekkakiveä kaikki nämä ihmeelliset muodot. Sitä myöten kun hiekkakivikallio rapautumistaan rapautui, siitä erosivat nämä kummanmuotoiset kalliomöhkäleet ja paadet, arvatenkin siitä syystä, että ne olivat kovempaa kiveä, tai ehkä vaan tiivimpää hiekkuria, niin että ne saattoivat paremmin vastustaa ajan kuluttavaa hammausta. Mahdollista on, että läheisestä vuoristosta las-

kevat koskipurot uurtivat ensimmäiset rotkot, joista sitten rapautumista jatkui eri suunnille. Vesi ja tuuli ovat kuljettaneet mukanaan rapautuneen pölyn ja hiekan. Miljoonia tonneja on siten saanut pois siirtyneeksi osa alempana olevan, nykyisen tasaisen maan täytteksi, osa jokien keralla vielä paljoa kauemmaksi, ollen matkalla nopeaan alenevan vinhaan juoksevan veden työaseena, niiden lukemattomien rotkojen ja kurujen uurtamisessa, joiden kautta Colorado on tullut mailman ihmeteltävin maisema.

Tämä edelläkerrottu kummallinen "jumalten puutarha" on yhdeksän kilometrin päässä Colorado Springsistä ja noin sadankahdenkymmenen kilometrin päässä Denveristä.

Vainajain kuja Cuanajuaton katakombeissa, Mixicossa

Cuanajuato, joka on päivän rautatiematkan päässä Mexican kaupungista, on maan ihmeellisimpiä vanhoja kaupunkeja. Se on tullut maailman kuuluksi kirkoistaan ja maalauksistaan, mutta sen oudoimmat ja merkellisimmät nähtävyydet ovat katakombit, joissa kuolleita säilytetään. Kalman kertano on kaupungin vieressä vuoren kupeessa, se on oikea pantheon, vainajien kunniahuone. Hautat on järjestetty paksuihin seinisiin, rivin rivin päälle, kaikki samankokoisia, ikäänkuin tervapääskyn kolot, kukin hauta on numeroitu. Muumioin loitamisesta on vuosittain maksettava määrätty maksu. Jos maksu viiden vuoden kuluttua lakkaa, niin muumio otetaan kolosta ja heitetään suureen yhteiseen hautaan lukemattomien muiden lihattomien luitten joukkoon. Kolo saa uuden asukkaan, mutta edellinen omistaja ei riitele vastaan, hänestä on yhtä hyvä missä hän levänneekin. Kosteassa ilmallassa olisi mahdollon hoitaa kuolleita tällä tavalla. Mutta tämä kaupunki on korkealla meren pinnasta ja ilma on kuivaa kuin uunissa, kirkasta kuin kristalli ja harvinaisen säilyttävää. Liha senvuoksi kuivaa ja lopulta murenee tomuksi, ilman minkäänlaista mätänemissilmiotä. Silloin tällöin ei vainaja hajoa tomuksi, vaan kuivaa muumioksi, niin että hänen ruumiinsa saa kuolemattomuuden leiman.

Semmoisten ruumien pelastuu yhteisestä luukasasta, se kannetaan pyörreportaita pitkin alas "kammon käytävään" jossa se asetetaan seinää vasten seisomaan yhdessä muiden muumioiden kanssa odottamaan sen "tuomiopäivän" aamun valkenemista.

Seon kamalata seuraa, mutta kuitenkin käyvät matkailijat tätä joukkoa katselemissa.

Kirjanpitäjä, joka oli tehnyt kolmekymmentä vuotta työtä samassa konttorissa, tehden kymmenen tunnin päiviä, huudahti katsellessaan kanarialintua häkissä:

"Kuinka säälittävää!"

Farmari meni puotiin ostamaan kymmenen- ja kahdeksanpennin nauvoja. Myyjätär kysyy suloisena kohteliaasti: "Haluatteko ne sekoitettuna?"

Palkka ja voitto ovat luonnolliset viholliset. Ihminen voi voittaa noastaan toisen ihmisen kustannuksella.

Ihminen, joka puhuu yhtä ja tekee toista, on — tietysti tavallinen ihminen.